

ד ע"ב - לאוין דאין לוקין עליהם

גמ' ד ע"ב - "איכא דמתני להא... צד חמור לא פריך"
גמ' יג ע"א - "דתניא אחד חייבי... נמי דומיא דלאו דחסימה"

עדים זוממין ומוציא שם רע - לאוין שאין בהם מעשה

גמ' מכות טז ע"א - "כי הא דאמר רב אידי... חבירו בשם"
ריטב"א ד ע"ב ד"ה אלא אמר ריש לקיש - עד " ...מן והצדיקו"
[חידושי הגרי"ז תמורה ג ע"א (מצורף)]

לאו הניתק לעשה

רמב"ם ה' נערה בתולה א: ז

רמב"ם ה' מתנות עניים א: א-ג

רמב"ם ה' מלוה ולוה ג: ד

רמב"ם ה' שחיטה יג: א-ב

- ✓ לפי הרמב"ם מתי אומרים "אין לוקין על לאו הניתק לעשה"?
- ✓ לפי הבנתך, האם הרמב"ם סובר "קיימו ולא קיימו" או "בטלו ולא קיימו"?

פסק הרמב"ם באיסור נותר

רמב"ם קרבן פסח י: יא

רמב"ם ה' פסולי המוקדשין יח: ט

מגיד משנה שם

משנה למלך שם - "אך הדבר קשה הוא... אצלי תלמוד" (מצורף)

מרכבת המשנה שם (מצורף)

[ספר ברוך טעם - קונטרס עשה דוחה לא תעשה, דין רביעי, פרק א']

[ההבדל בין נותר באמורי המזבח ובבשר הקרבן - רמב"ם קרבן פסח א: ז, משנה למלך פסולי המוקדשין יח: ט - "והנה באימורין... שאין בו מעשה" (מצורף)]

גרי"ז על מסכת תמורה דף ג ע/א

שם, בגמ' אמר ר"י אמר רב כל לא תעשה בתורה עשה בה מעשה חייב לא עשה בה מעשה פטור ופריך והרי מימר וכו', ובתוס' שם הקשו אמאי לא פריך ה"נ ממוציא שם רע ועדים זוממין דלאו שאין בו מעשה ולקי ע"ש, והנה אזהרת מוציא שם רע הוא מלא תלך רכיל ויש לעיין אם במוצ"ר הוא לא תלך רכיל מיוחד או דאזהרת מוציא שם רע נכלל בלא תלך רכיל דעלמא, ונראה דיש עוד לעיין אם הא דלקי במוציא שם רע נתחדש דין מלקות על הוצאת שם רע אלא דהא אין עונשין אא"כ מזהירין ועל זה אמרינן דאזהרת מוציא שם רע הוא מלא תלך רכיל, ובאמת כן מסתבר אם אמרינן דאין פה לאו מיוחד כי אם הלאו דלא תלך רכיל דעלמא דהא על לשון הרע דג"כ איתא הלאו דלא תלך רכיל ולא לוקה עליה ומ"ש הכא דמוציא שם רע דלוקה, וע"כ מסתבר דהכא דלוקה הוא משום דנתחדש דעל הוצאת שם רע לוקה אלא דאזהרה היא דהוי מלא תלך רכיל דעלמא, ולפ"ז יש ליישב קושית התוס' דר"י א"ר חידש דעל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ועל זה לא מצי למיפרך ממוציא שם רע דהא התם אין המלקות על עבירת הלאו אלא דחידוש דין הוא דלוקה משום הוצאת שם רע, ור"י מיירי היכא דלקי על עבירת הלאו הוא דצריך מעשה חוץ ממימר ומקלל וכו', וכן דין עדים זוממין גם כן אין המלקות על העבירות הלאו דלא תענה דהלא גם על הכחשה איתא הלאו ומ"מ אינו לוקה, וע"כ דזה הוי חידוש דין דבהזמה יש מלקות ועל כן לא שייך למיפרך מע"ז :

משנה למלך, הל' פסולי המוקדשין יח:ט

... והנה באימורין לא נקט טעמא דניתק לעשה לפי שלא מצינו באכילת מזבח ניתק לעשה ואע"ג דרבינו יליף לכל הקדשים דנתקו לעשה מקרא דוהנותר ממנו עד בקר דמיירי בקרבן פסח, הא ל"ק דאכילת אדם מאכילת אדם ילפי אהדדי דבפסח גבי אכילת אדם נתקו הכתוב לעשה ה"נ כל קדשים שהם אכילת אדם נתקו לעשה אבל אכילת מזבח לא יליף מאכילת אדם ומש"ה בפ"א דקרבן פסח דמיירי באימורין ליכא טעמא לפטורא ממלקות אלא משום דהוי לאו שאין בו מעשה.

אך הדבר קשה הוא דלמה לן באכילת אדם טעמא דפטורא משום דנתקו הכתוב לעשה תיפוק לי משום דהוי לאו שאין בו מעשה. וכבר הוקשה כל זה למרן ותירץ יע"ש. ולא נתקרה דעתו בתירוץ זה משום דאם טעם זה דניתק לעשה היה כולל כמו הטעם דאין בו מעשה היה ניתן ליאמר על צד הדוחק תירוצו של מרן אך רואה אני דטעם זה דניתק לעשה אינו כולל שהרי היכא דאינו יכול לקיים העשה לוקה עליו וכמ"ש רבינו בפ"א מה' נערה בתולה הלכה ז' שאם מתה גרושתו הרי זה לוקה וכ"כ בפ"ג מה' שחיטה גבי שלוח הקן ובריש הלכות מתנות עניים גבי לקט שכחה ופאה ובריש הלכות מלוה ולוה גבי החזרת משכון. וא"כ הגע עצמך שאבד הנותר או אכלו ארי אין לנו עוד תקון ללאו היה מן הדין שילקה לולא מן הטעם דאין בו מעשה. וא"כ הו"ל למנקט טעמא דאין בו מעשה שהוא כולל בכל החלוקות דהא לא משכחת לה שיהיה בלאו זה מעשה והדבר צריך אצלי תלמוד :

מרכבת המשנה, הל' פסולי המוקדשין יח:ט

והמותיר וכו'. ע"י מל"מ, מיהו גם טעם לאו שאין בו מעשה אינו כולל דמשכחת בזרקו למקום שא"א להוציאו בלילה עד הבוקר ומשו"ה ניחא טפי לרבנו טעם דניתק לעשה ולהורות דאיכא עשה בשרפה עיין בפרקין הי"ט .

רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק י

צריך אדם להשתדל שלא ישאיר מבשר הפסח עד בקר שנאמר לא תותירו ממנו עד בקר, וכן בשני שנאמר לא ישאיר ממנו עד בקר, ואם השאיר ממנו בין בראשון בין בשני עבר בלא תעשה, ואינו לוקה על לאו זה שהרי ניתק לעשה שנאמר והנותר ממנו באש תשרופו.

רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה ט

אסור להותיר מבשר הקדשים לאחר זמן אכילתן שנאמר בקרבן תודה לא תותירו ממנו עד בקר והוא הדין לשאר הקדשים כולם, והמותיר אינו לוקה שהרי ניתקו הכתוב לעשה שנאמר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו.

רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק א

המניח אמורים ולא הקטירן עד שלנו ונפסלו בלינה הרי זה עובר בלא תעשה, שנאמר לא ילין חלב חגי עד בקר, ואע"פ שעבר אינו לוקה לפי שאין בו מעשה.

רמב"ם הלכות נערה בתולה פרק א הלכה ז

אע"פ שני באונס לא יוכל שלחה כיון שקדמו עשה שני ולו תהיה לאשה הרי נתקו לעשה ונמצאת זו מצות לא תעשה שנתקה לעשה שאין לוקין עליה אלא אם לא קיים עשה שבה כמו שיתבאר בהלכות סנהדרין. לפיכך אונס שעבר וגירש כופין אותו להחזיר ואינו לוקה, מתה גרושתו קודם שיחזירנה או שנתקדשה לאחר או שהיה כהן שאסור בגרושה הרי זה לוקה שהרי עבר על לא תעשה ואינו יכול לקיים עשה שבה.

רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק א

הקוצר את שדהו לא יקצור את כל השדה כולה אלא יניח מעט קמה לעניים בסוף השדה שנאמר לא תכלה פאת שדך בקצרך אחד הקוצר ואחד התולש, וזה שמניח הוא הנקרא פאה. וכשם שמניח בשדה כך באילנות כשאוסף את פירותיהן מניח מעט לעניים, עבר וקצר את כל השדה או אסף כל פירות האילן לוקח מעט ממה שקצר או ממה שאסף ונותנו לעניים שנתניתו מצות עשה שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם, ואפילו טחן הקמה ולשו ואפאו פת הרי זה נותן ממנו פאה לעניים. אבד כל הקציר שקצר או נשרף קודם שנתן הפאה הרי זה לוקה, שהרי עבר על מצות לא תעשה ואינו יכול לקיים עשה שבה שניתק לו.

רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק ג הלכה ד

עבר ב"ח ונכנס לבית הלוה ומשכנו או שחטף המשכון מידו בזרוע אינו לוקה שהרי ניתק לעשה שנאמר השב תשיב לו את העבט כבוא השמש ואם לא קיים עשה שבה כגון שאבד המשכון או נשרף לוקה ומחשב דמי המשכון ותובע השאר בדין

רמב"ם הלכות שחיטה פרק יג

הלוקח אם על הבנים ושחטה, הבשר מותר באכילה ולוקה על שחיטת האם שנאמר לא תקח האם על הבנים, וכן אם מתה קודם שישלחנה לוקה, ואם שלחה אחר שלקחה פטור. וכן כל מצות לא תעשה שניתקה לעשה חייב לקיים עשה שבה ואם לא קיימו לוקה.